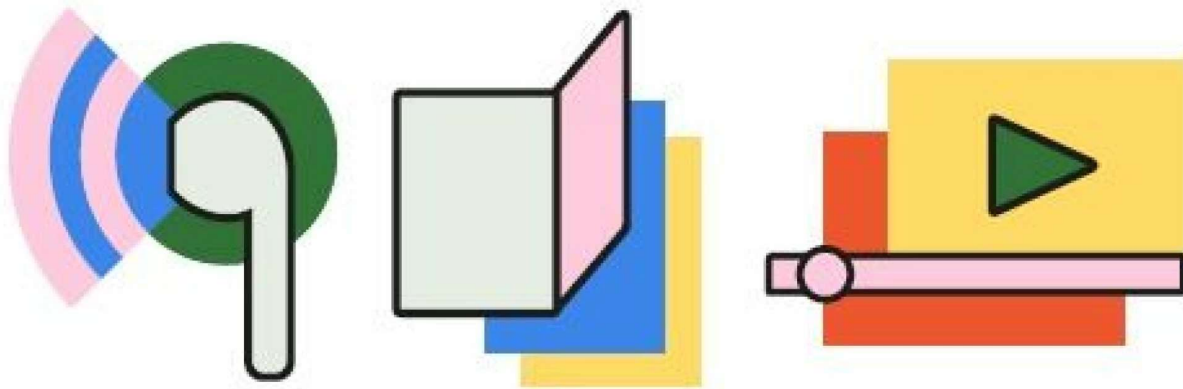

Anmeldelse:

Venlig disciplinering

Bogen *Den faciliterende underviser* giver inspiration til alle, der ønsker at variere sin undervisning og gøre læringsprocessen aktivt involverende

Ove Christensen

IDEHISTORIKER & LÆRERUDDANNER

PUBLICERET Fredag 22. september 2023 - 08:08

Fakta:

Den faciliterende underviser

Forsamlet Undervisning

“At facilitere er at guide og vejlede en forsamlet flok menneskers samtale, således at alle får lejlighed til at bidrage, og der bliver skabt et godt udbytte”, siger Ib Ravn i bogen *Den faciliterende underviser*. Bogen igennem varierer han denne sætning, så forskellige elementer ved den faciliterende tilgang betones.

Bogen henvender sig specielt til undervisere på videregående uddannelser som

eksempelvis læreruddannelsen, men den vil også kunne inspirere lærere i grundskolen, da den har mange praktiske eksempler på aktiviteter, der understøtter elevers fundamentale behov for selvbestemmelse, mestring og samhørighed.

De tre grundlæggende behov henter Ravn fra selvbestemmelsesteorien, som han i øvrigt har skrevet [en selvstændig bog om for et par år siden](#). I nærværende bog refererer han i det sidste kapitel nogle af de vigtigste elementer i selvbestemmelsesteorien.

Bogen kan læses som en meget praksisorienteret håndbog med udførlige beskrivelser af processer, der får deltagerne (elever eller studerende) til at bearbejde det stof, de er blevet præsenteret for eller

arbejder med. Dermed er der også lagt vægt på deltagernes aktiviteter, så læringsprocessen forbindes til deltagernes egen viden og erfaringer.

Ravn understreger, at det er en fejl, hvis underviseren stiller sig tilfreds med, at der kun er få, der deltager aktivt i undervisningen. Desuden mener han, at der er en tendens til, at undervisere i for høj grad er tilfreds med, at der dog er nogle, der siger noget. Der skal være langt mere opmærksomhed på, om deltagernes mundtlige involvering også bidrager til alles lærende udvikling.

Ligesom man i dialogisk undervisning lægger vægt på, at skelne mellem holdning og viden i elevers bidrag til undervisningen, lægger

Ravn op til, at den faciliterede samtale både skal være involverende og fokuseret på det, der er indholdet i undervisningen. Det er op til den faciliterende underviser at få samtalen til at undersøge et givet emne og komme i dybden med det, så de studerende bygger på hinandens bidrag, lærer af hinanden og gør stoffet til deres eget gennem den fælles bearbejdning af det.

Dette fører til en anden kritik af det, Ravn betragter som 'traditionel' undervisning, hvor deltagerne bliver hørt ud fra en talerliste. Man skal ikke tage deltagerne i en bestemt rækkefølge - og ikke alle skal have lige adgang til at få ordet. Det er vigtigt at dæmpe de mest ivrige talere og få flere involveret i samtalen, ligesom det er vigtigt at få bidragene til at give mening i det, der er

formålet med undervisningen; dets emne.

Derfor må den faciliterende underviser som en dirigent forsøge at hjælpe bidragene frem og understøtte, at deltageres mundtlige bidrag beriger hinanden. Det handler, siger Ravn, om retning, fokusering, målstyring og at skabe resultater.

Her skal både resultater og målstyring forstås som deltageres aktive bearbejdning af stoffet, fordi læring er en aktiv proces.

I bogen skelnes der mellem undervisningens indhold og dens form. I forhold til formidling af indhold er lærer- eller underviserrollen velegnet. Her fungerer man som en autoritet i forhold til den viden, der formidles. Men når det handler om at engagere deltagerne i processer, der skal få dem til at forholde sig

aktivt til stoffet og få det til at give mening ud fra deres forskelligartede perspektiver, så er det ikke så meget vidensautoritet, der er vigtig. "Faglig autoritet som underviser får man ved at levere interessant, relevant og overbevisende indhold i sine oplæg, men autoritet som facilitator får man ved den måde, man generelt agerer i rummet på".

"Som facilitator benytter man sig aldrig af straf, trusler eller belønninger, men forstår mere sig selv som en hjælper for deltagerne

Denne ageren har i høj grad også et venligt disciplinerende element. Som facilitator

benytter man sig aldrig af straf, trusler eller belønninger, men forstår mere sig selv som en hjælper for deltagerne. Men man påtager sig en autoritet i forhold til de handlinger, deltagerne foretager, da man styrer aktiviteterne. Man sørger eksempelvis for at begynde til den aftalte tid - også efter pauser. Man er aldrig moralsk, men foreslår eksempelvis, at alle taler ordentligt til hinanden, hvis man synes tonen bliver for hård, direkte, sårende eller lignende. Hvis det ikke hjælper, kan man forskubbe fokus til at handle om, hvordan man taler sammen i forhold til at nå det fælles mål. I det hele taget sørger facilitator for, at alle involveres på en ordentlig måde. Derfor fungerer facilitering også disciplinerende, fordi der netop er fokus på formen for samvær i

læringsrummet - uden at gøre denne form eksplicit. Det er jo den lærende udvikling, det handler om.

Det er tydeligt i bogen, at Ravn er en meget erfaren facilitator og har stor praktisk indsigt i facilitering og de udfordringer, man kan støde ind i som facilitator. Og selvom man kan blive lidt træt af at blive ført igennem den ene minutiøse gennemgang efter den anden af små processer, der skal involvere deltagerne og få dem til at bearbejde et givet indhold, så er det også bogens styrke. At tale med en sidemakker til den ene side og efterfølgende til den anden er nok noget, de fleste undervisere allerede praktiserer. Men alligevel så får man ved at læse Ravns fremstilling skærpet opmærksomheden på, hvordan man bedre kan variere sin

undervisning, ligesom man måske bliver opmærksom på nogle ting, som man synes er indlysende, men som man måske alligevel ofte glemmer i sin egen undervisning.

Som sagt er der tale om en praktisk håndbog for lærere og undervisere, der gerne vil have, at de lærende aktiveres i undervisningen med henblik på, at de får opfyldt de grundlæggende behov. "Vi kan ... forstå facilitering som en metode til at tilgodese en forsamlet gruppe menneskers psykologiske behov for autonomi, kompetence og samhørighed," som der står på bogens sidste side. Det synes jeg, bogen lykkes med at vise.

LÆRER- OG EFTERUDDANNELSE

KLASSELEDELSE

DIDAKTIK

ANMELDELSER

UNDERVISNING